

Schrappen haas en konijn van wildlijst: standpunt Stichting Animal Rights

De reactie van Stichting Animal Rights op de uitvoering van de motie van de leden Wassenberg en Futselaar over het schrappen van haas en konijn van de lijst van vrij bejaagbare soorten (wildlijst) is tweeledig. Samengevat: de tijdelijke en gedeeltelijke sluiting van de jacht is een goede eerste stap, maar die stap gaat Animal Rights lang niet ver genoeg. Dat lichten we graag nader toe.

[1] Een van de **doelstellingen** van Stichting Animal Rights is *het opkomen voor in (relatieve) vrijheid levende dieren, de kwaliteit van hun bestaan en natuurlijke habitats*. De considerans bij de statuten definieert dat als het verdedigen van hun rechten. Ieder dier is een individu met het recht op leven, welzijn, tot bloei komen en het recht om zelf over zijn leven te beschikken. Dieren gebruiken voor menselijke doeleinden zoals de jacht is daarom ontoelaatbaar. De recente wijziging van de *Regeling natuurbescherming* betekent dat hazen in een drietal provincies en konijnen in het gehele land gedurende dit jachtseizoen niet ten prooi vallen aan plezierjagers, maar dat staat natuurlijk mijlenver af van 'zelf over hun leven beschikken'.

[2] De wijziging komt gedeeltelijk tegemoet aan de **motie van Wassenberg en Futselaar**. Hiermee verdisconteert de minister de uitkomsten van een aantal **onderzoeken** die uitwijzen, dat de populatiegrootte van hazen en konijnen sinds 1950 is afgenomen met meer dan 60%. In 2020 zijn beide soorten als 'gevoelig' op de Rode Lijst Zoogdieren geplaatst (Stcr. 2020, 56788). De minister heeft de onderzoeksrapporten ons inziens – en naar het oordeel van de Haagse kortgedingrechter – terecht als betrouwbaar beoordeeld. Zowel haas als konijn verkeert momenteel in een zeer ongunstige staat van instandhouding (Svl) en artikel 3.22, vijfde lid, van de Wnb stelt: *De jacht wordt niet geopend op soorten waarvan de staat van instandhouding in het geding is*. 'Niet geopend' is voor de haas zoals gezegd niet in het hele land doorgevoerd. Voor konijnen wel, maar die kunnen als 'schadelijk' op grond van de landelijke vrijstelling (art. 3.1 *Besluit natuurbescherming*) nog steeds in datzelfde hele land (althans overdag) worden doodgeschoten. Voor zover wij weten gaat het daarbij om aanzienlijk grotere aantallen dan bij de jacht. Voor Animal Rights is echter ook het beschouwen van dieren als 'een plaag of pest' onaanvaardbaar.

[3] De motie vroeg niet om het konijn ook van de vrijstellingslijst te schrappen, maar dat het konijn daar (nog) op staat (ook t.z.t. onder de *Omgevingswet*) kan negatieve gevolgen hebben voor de ontwikkeling van de Svl. Wat de Stichting betreft moet de bescherming van haas *en* konijn op grond van art. 3.10, eerste lid, van de *Wet natuurbescherming* het uitgangspunt zijn voor beleid. Door de **tallose uitzonderingen, ontheffingen, opdrachten en vrijstellingen**, waarvoor de wet alle ruimte laat, wordt de beschermende potentie ervan echter ernstig aangetast. De halfslachtige invulling van de motie sluit het doden van hazen noch konijnen uit.

Ontheffingen kunnen voor haas en konijn echter alleen worden verleend als de gunstige Svl daardoor niet in gevaar komt; Gedeputeerde Staten dragen op grond van art. 1.12, eerste lid, van de wet bovendien de zorg voor het nemen van de nodige maatregelen voor het behoud of het herstel van een gunstige Svl van de diersoorten, die op de Rode Lijst staan.

[4] Tegen de huidige, in onze ogen gebrekkige invulling van ‘bescherming’ hebben we, samen met Stichting Fauna4Life, enkele **gerechtelijke procedures** aangespannen. Er loopt een zaak tegen de Staat om het konijn ook van de landelijke vrijstellingslijst te halen. Volgens de kortgedingrechter is er geen andere conclusie mogelijk dan dat het konijn het gevaar loopt dat hij in zijn voortbestaan wordt bedreigd – maar de Staat moet meer tijd krijgen om tot zorgvuldige besluitvorming te komen. Eind augustus hebben dezelfde stichtingen een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening ingediend bij de voorzieningenrechter van de Rechtbank Limburg. Gedeputeerde Staten hebben aan Stichting Faunabeheereenheid Limburg een ontheffing verleend voor de gehele provincie van ongeveer alle voor konijnen relevante verboden in de wet (Prb. 2022, 9563). In Noord-Holland hebben GS eveneens een ontheffing verleend voor het vangen en doden van konijnen. Het heeft er alle schijn van dat provincies het verbod op jacht trachten te omzeilen door ontheffingen te verlenen. Animal Rights vecht deze ontheffingen aan.

[5] Jacht, dat wordt in onderzoeken en Kamerbrieven steeds weer gezegd, is niet **de primaire drukfactor** voor de soorten van de wildlijst. Dat zijn andere problemen, die toevallig ook grotendeels onder de verantwoordelijkheid van het Ministerie van LNV vallen: habitatverlies, afgenomen kwaliteit van het leefgebied en ziekten. Ze worden veroorzaakt door intensivering en schaalvergroting van de landbouw, gebruik van gif, verandering van het landschap door hoge stikstofuitstoot en versnippering van leefgebieden. Elke **vermijdbare sterfte** onder deze diersoorten dient dan ook te worden voorkomen.

Het weer openen van de jacht op haas en konijn (wat de minister niet uitsluit) gaat dergelijke problemen niet oplossen. En zoals de kortgedingrechter zei: er kan geen discussie over bestaan dat de jacht onder de streep geen positieve invloed heeft op de wildstand, aangezien het niet aannemelijk is dat de maatregelen die jagers nemen voor het behoud van hun jachtvelden opwegen tegen het aantal hazen dat vervolgens wordt bejaagd.

[6] Voorlopig is het doden van hazen en konijnen voor het plezier van sommige mensen (tijdelijk) niet (overal) toegestaan – maar de omweg via schadebestrijding is nog open. Animal Rights pleit voor het **afschaffen van de wildlijst** en voor **diervriendelijke maatregelen** om eventuele schade te voorkomen – en die vallen niet per definitie samen met de ‘andere bevredigende oplossingen’, waar de wet naar verwijst. We moeten op zoek naar nieuwe vormen van samenleven.

Animal Rights pleit voor een nieuwe visie op de Nederlandse fauna, waarin naast soortenbehoud ook de **belangen van individuele dieren** worden meegenomen. Het ‘oogsten’ van dieren uit de natuur is onnodig en degradeert wilde dieren tot scharrelvlees. Die dieren zijn levende, voelende wezens die recht hebben op hun eigen plek in ons landschap en die daar in vrijheid moeten kunnen leven. Wij verwachten niet dat onze doelen vandaag of morgen verwezenlijkt zullen zijn. Maar bescherming van wilde dieren kan zeker meer doortastend worden aangepakt!

[p.s.] Uit een onderzoek uit december jl. blijkt dat zeven op de tien Nederlanders plezierjacht onacceptabel vinden: <https://www.ioresearch.nl/actueel/zeven-op-tien-nederlanders-vinden-plezierjacht-onacceptabel/>; de percentages zijn uitgesplitst naar politieke partijen.